

Paplašināšanās ziņojums attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu

Eiropas Parlamenta 2012. gada 14. marta rezolūcija par Bosnijas un Hercegovinas 2011. gada progresu ziņojumu (2011/2888(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2008. gada 16. jūnijā parakstīto Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses, ko ratificējušas visas ES dalībvalstis un Bosnija un Hercegovina,
  - ņemot vērā Padomes 2008. gada 18. februāra Lēmumu 2008/211/EK par principiem, prioritātēm un nosacījumiem, kas ietverti Eiropas partnerībā ar Bosniju un Hercegovinu, un par Lēmuma 2006/55/EK¹ atcelšanu,
  - ņemot Padomes 2011. gada 18. jūlija Lēmumu 2011/426/KĀDP, ar ko ieceļ Eiropas Savienības īpašo pārstāvi Bosnijā un Hercegovinā²,
  - ņemot vērā Eiropadomes 2011. gada 21. marta, 2011. gada 10. oktobra un 2011. gada 5. decembra secinājumus par Bosniju un Hercegovinu,
  - ņemot vērā Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei „Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2011.–2012. gadā” (COM(2011)0666) un Bosnijas un Hercegovinas 2011. gada progresu ziņojumu, kas pieņemts 2011. gada 12. oktobrī (SEC(2011)1206),
  - ņemot vērā 2010. gada 17. jūnija rezolūciju par stāvokli Bosnijā un Hercegovinā³,
  - ņemot vērā 2011. gada 19. un 20. decembrī Briselē notikušajā EP un Bosnijas un Hercegovinas parlamentārās asamblejas 13. kopīgajā sanāksmē pieņemto kopīgo paziņojumu,
  - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 2. punktu,
- A. tā kā Eiropas Savienība turpina stingri atbalstīt Bosniju un Hercegovinu kā suverēnu un vienotu valsti; tā kā viens no ES politikas mērķiem ir paātrināt šīs valsts pievienošanos ES un tādējādi palīdzēt uzlabot visu iedzīvotāju dzīves līmeni; tā kā šai virzībai ir nepieciešamas darbspējīgas iestādes visos līmeņos un valsts politisko vadītāju apņemšanās;
- B. tā kā Bosnijas un Hercegovinas nākotne ir saistīta ar Eiropas Savienību un tā kā izredzes pievienoties Eiropas Savienībai ir viens no šīs valsts iedzīvotājus vienojošākajiem faktoriem;

---

¹ OV L 80, 19.3.2008., 18. lpp.

² OV L 188, 19.7.2011., 30. lpp.

³ OV C 236 E, 12.8.2011., 113. lpp.

- C. tā kā galvenā atbildība par veiksmīgu ES pievienošanās procesu ir jāuzņemas iespējamai kandidātvalstij, un sagatavošanas darbi ir galvenokārt jāveic pilsoņu ievēlētajām un tiem atbildīgajām struktūrām, ņemot vērā vienotu nostāju attiecībā uz valsts lielākajām politiskajām, ekonomiskajām un sociālajām problēmām; tā kā Bosnijai un Hercegovinai ir izredzes pievienoties Eiropas Savienībai tikai tad, ja tā ir vienota valsts, un centieni vājināt valsts iestādes neļaus iedzīvotājiem gūt labumu no ES integrācijas;
- D. tā kā pēc aptuveni piecpadsmit mēnešus ilguša politiskā strupceļa politisko partiju vadītājiem principā izdevās vienoties par jauno valsts valdību, kura pēc tam tika izveidota;
- E. tā kā politiskā un institucionālā piespiedu dīkstāve valstij nav ļāvusi īstenot nepieciešamās reformas, kas paredzētas valsts tuvināšanai Eiropas Savienībai, jo īpaši tādās svarīgās jomās kā valsts veidošana, pārvaldība, tiesiskuma īstenošana un tuvināšanās Eiropas standartiem; tā kā valdības neesamība ir ietekmējusi arī valsts spēju pieņemt saskaņotu ekonomikas un fiskālo politiku;
- F. tā kā konstitucionālā reforma ir svarīgākā reforma, lai pārveidotu Bosniju un Hercegovinu par pilntiesīgu un pilnvērtīgi darbojošos valsti;
- G. tā kā valstī ar vairākiem pārvaldības līmeņiem ir stingri jākoordinē dažādie pārvaldības dalībnieki un ir nepieciešama patiesa sadarbība, lai uzlabotu tās spēju paust vienotu viedokli; tā kā tomēr neviens koordinācijas mehānisms nevar aizstāt tik ļoti vajadzīgo politisko gribu; tā kā sadarbība var sniegt taustāmus rezultātus, no kā labumu gūst visi pilsoņi, kā to pierāda vīzu režīma liberalizācija, lai gan daudzos gadījumos trūkst nepieciešamās koordinācijas;
- H. tā kā ES īpašā pārstāvja un delegācijas vadītāja politiskie mērķi ir sniegt Eiropas Savienības ieteikumus un atvieglot politisko procesu, kā arī nodrošināt konsekventu un saskaņotu Savienības rīcību;
- I. tā kā tiesu sistēmas sarežģītā struktūra bez valsts līmeņa augstākās tiesas, četru iekšējo jurisdikciju saskaņotības trūkums, politiskā iejaukšanās tiesu sistēmā un valsts līmeņa tiesu iestāžu kompetences problēmas traucē tiesu sistēmas darbībai un kaitē reformu centieniem;
- J. tā kā 2003. gadā izveidotā ES policijas misija ir pagarināta līdz 2012. gada 30. jūnijam, ņemot vērā turpmāko pasākumu nodošanu Kopienas instrumentiem un ES īpašā pārstāvja birojā izveidotu stratēģisko padomdevējstruktūru tiesībaizsardzības un krimināltiesību jomā;
- K. tā kā Bosnija un Hercegovina sniedz palīdzību pašreiz notiekošajos kara noziegumu tiesu procesos un apelācijās un sadarbojas nodotajās lietās;
- L. tā kā korupcija joprojām būtiski apdraud valsts sociālekonomisko un politisko attīstību;
- M. tā kā cilvēku tirdzniecība ir smags noziegums un nopietns cilvēktiesību pārkāpums; tā kā Bosnija un Hercegovina ir cilvēku (jo īpaši sieviešu un meiteņu) tirdzniecības izcelsmes, tranzīta un galamērķa valsts;
- N. tā kā darba izredžu trūkums, īpaši jaunu cilvēku vidū, apdraud valsts attīstību un veicina sabiedrības neapmierinātību;

- O. tā kā, lai panāktu ilgstošu mieru un samierinātu konfliktējošās puses Bosnijā un Hercegovinā un Rietumbalkānu reģionā, ir jānotiek sadarbībai ar pārējām reģiona valstīm,

Vispārīgi apsvērumi

1. atzinīgi vērtē jaunās valsts valdības izveidi pēc tam, kad politisko partiju vadītāji panāca vienošanos par vairākiem svarīgiem jautājumiem; prasa pilnībā īstenot minēto vienošanos, pievērsties atlikušajiem jautājumiem, tostarp 2012. gada valsts budžeta pieņemšanai un valsts aģentūru direktoru iecelšanai; aicina politisko eliti ņemt vērā šos pozitīvos piemērus, kas var vēl vairāk veicināt ES integrācijas procesu, un iesaistīties jaunā konstruktīvā dialogā arī par citām svarīgām reformām;
2. pauž bažas par Bosnijas un Hercegovinas ierobežotajiem panākumiem stabilizācijas un sociālekonomiskās attīstības jomā, kas tai būtu jāpanāk kā iespējamai pievienošanās kandidātvalstij; tomēr uzskata, ka tai ir iespēja virzīties uz ES integrāciju un tādējādi sniegt labumu Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotājiem, ja valsts turpmākās rīcības pamatprincipi būs apņēmība, politiskā atbildība, kompromisu panākšanas kultūra un vienots skatījums uz valsts nākotni; mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes veikt turpmākus konkrētus pasākumus, lai atjaunotu valsts virzību uz Eiropas Savienību;
3. atgādina visiem Bosnijas un Hercegovinas politiskajiem darbiniekiem, ka reformām, kas nodrošina virzību uz ES integrāciju, ir jāsniedz labums Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotājiem un ka viņu pienākums pret pilsoņiem ir panākt kompromisus, efektīvi koordinēt, vienoties par reformām un tās īstenot; atgādina, ka viens no priekšnoteikumiem dalībai Eiropas Savienībā ir stabila valsts un stabila valdība un administrācija; mudina visus politiskos dalībniekus veikt nepieciešamos konstitucionālos grozījumus un īstenot pārējās svarīgās reformas, kā arī koncentrēties uz vēlamo apstākļu radīšanu, lai varētu stāties spēkā Stabilizācijas un asociācijas nolīgums; uzsver, ka jebkuras ES finanšu palīdzības veiksmīgs iznākums ir atkarīgs no vietējās līdzdalības un politiskās apņemšanās; šādā nolūkā aicina valsts iestādes steidzami izveidot Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA*) decentralizētai pārvaldībai nepieciešamo struktūru (*DIS*); uzsver nepieciešamību stiprināt koordinācijas mehānismus turpmākas ES finanšu palīdzības plānošanai, īpaši attiecībā uz *IPA* programmu;
4. pauž pārliecību, ka centrālās pārvaldes stiprināšana nenozīmē administratīvo vienību vājināšanu, bet gan labvēlīgu apstākļu radīšanu efektīvai centrālajai administrācijai, kas būtu spējīga ciešā sadarbībā ar dažādiem pārvaldes līmeņiem sagatavot visu valsti dalībai Eiropas Savienībā; tādēļ uzsver nepieciešamību stiprināt visu ar ES lietām saistīto pārvaldības līmeņu administratīvās spējas, kā arī koordināciju starp attiecīgajām pārvaldes iestādēm ES finanšu palīdzības plānošanā un visās jomās, kurās tiek veikta ES tiesību aktu transponēšana;
5. pauž nosodījumu par aizvainojošiem izteikumiem un rīcību, kas apdraud etnisko samierināšanu un valsts struktūru darbību;

Lielāka ES klātbūtne

6. atzinīgi vērtē ES vispārējo stratēģiju par Bosniju un Hercegovinu, tostarp ES klātbūtnes palielināšanu šajā valstī, izveidojot ES pārstāvja amatu, kuram būtu lielākas pilnvaras un kurš darbotos ar dubultu — ES īpašā pārstāvja un delegācijas vadītāja — mandātu; uzteic ES īpašo pārstāvi/ delegācijas vadītāju par Bosnijas un Hercegovinas atbalstīšanu ar ES

saistītos jautājumos un vietējā ES integrācijas procesa atvieglošanu; pilnībā atbalsta ES īpašo pārstāvja/ delegācijas vadītāja mērķi palīdzēt Bosnijas un Hercegovinas iestādēm politiskā procesa pamatā ieviest ES programmu, nodrošinot konsekventu, koordinētu un saskaņotu Savienības rīcību; šajā sakarībā mudina visus politiskos dalībniekus darboties ciešā partnerībā ar ES īpašo pārstāvi; atgādina, ka ir jānodrošina pastiprināta ES klātbūtne, īstenojot skaidras un visaptverošas stratēģijas dažādu problēmu risināšanā un vienlaikus sniedzot visu ES dalībvalstu stingru un vienotu atbalstu ES īpašajam pārstāvim/ delegācijas vadītājam; šajā sakarībā norāda, ka ES ir jāpiešķir pietiekami līdzekļi, tostarp personāls, lai nodrošinātu klātbūtni visā valstī, lai ES īpašais pārstāvis/ delegācijas vadītājs varētu sasniegt vajadzīgos mērķus;

7. aicina starptautisko sabiedrību apsvērt iespēju un rast risinājumus nolūkā īstenot Miera īstenošanas padomes valdes 5+2 programmu un sagatavoties augstā pārstāvja biroja darbības pārtraukšanai, lai veicinātu vietējo līdzdalību un atbildību par Bosnijas un Hercegovinas iekšējām lietām, paturot prātā, ka šīs darbības nedrīkst negatīvi ietekmēt valsts stabilitāti un ļoti vajadzīgo reformu gaitu un iznākumu; atgādina, ka Bosnijas un Hercegovinas iestādēm šajā kontekstā jāatrisina atlikušie jautājumi saistībā ar valsts īpašumu un aizsardzības īpašumu;
8. ar gandarījumu konstatē, ka ES policijas misija un *EUFOR* operācija „Althea” ir sniegušas būtisku ieguldījumu Bosnijas un Hercegovinas stabilitātē un drošībā, un tos uzskata par svarīgu elementu ES pastiprinātājā vispārējā stratēģijā attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu; uzteic ES policijas misijas sasniegumus, palīdzot Bosnijas un Hercegovinas tiesībsardzības un tiesu iestādēm cīnīties ar organizēto noziedzību un korupciju; norāda uz vienošanos līdz 2012. gada jūnija beigām noslēgt ES policijas misiju; atgādina, ka ES policijas misijas darbs ir pienācīgi jānodod ar Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu finansētajiem atbalsta projektiem un ES īpašā pārstāvja biroja stratēģiskajai padomdevējstruktūrai tiesībsardzības un krimināltiesību jomā; atzinīgi vērtē „Althea” militāro nozīmi, palīdzot Bosnijai un Hercegovinai uzturēt drošu vidi saskaņā ar atjaunotajām ANO pilnvarām; tomēr uzsver, ka ir jāturpina uzlabot Bosnijas un Hercegovinas drošības spēku prasmes un profesionālo sagatavotību, lai nostiprinātu vietējo līdzdalību un veikspēju;

Politiskie kritēriji

9. atkārtoti pauž nostāju — lai valsts spētu izpildīt ES pievienošanās kritērijus, tai ir jābūt pietiekamai likumdevējvarai, budžeta pilnvarām, izpildvarai un tiesu varai;
10. atzinīgi vērtē iniciatīvu par Parlamenta koordinācijas forumu, kas risinātu juridiskus jautājumus saistībā ar ES integrāciju dažādos pārvaldības līmeņos un palīdzētu ES programmu ieviest valsts līmenī; lai arī vēl nav panākta vienošanās par konkrētiem konstitucionāliem grozījumiem, uzskata, ka pagaidu apvienotās komitejas darbs ir ievērojams sasniegums, jo tā ir pirmā reize, kad Bosnijas un Hercegovinas politiķi izvēlējušies bez starptautiskās sabiedrības klātbūtnes institucionalizētā ceļā apspriest konstitucionālos grozījumus, iesaistot pilsonisko sabiedrību un šo procesu īstenojot atklātā un sabiedrībai pārredzamā veidā;
11. pauž bažas par to, ka sociālais dialogs vēl aizvien ir vājš un ka apspriedes ar sociālajiem partneriem notiek neregulāri; mudina Bosnijas un Hercegovinas valdības gan administratīvo vienību, gan valsts līmenī stiprināt valsts administratīvo spēju sadarboties ar NVO un sniegt turpmāku atbalstu pilsoniskās sabiedrības attīstībai, veicinot mērķus par sociālā dialoga

izveidi ar attiecīgajiem partneriem; uzsver, ka ir jāprecizē noteikumi par sociālo partneru atzīšanu un reģistrāciju un ir jāpieņem valsts tiesību akts par sociālo partneru pārstāvību;

12. norāda, ka konstitucionālā reforma joprojām ir svarīgākā reforma, lai pārveidotu Bosniju un Hercegovinu par pilntiesīgu un pilnvērtīgi darbojošos valsti; aicina Parlamenta komiteju sniegt konkrētus priekšlikumus šajā jomā;
13. atkārtoti aicina panākt vienošanos un pilnībā ievērot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu *Sejdić-Finci* lietā un Stabilitātes un asociācijas nolīguma 2. pantu, kas prasa ievērot demokrātijas principus un cilvēktiesības; atgādina, ka konstitūcijā papildus spriedumam *Sejdić-Finci* lietā būtu jāveic arī vispārējas izmaiņas, kas ļautu īstenot plurālāku, demokrātiskāku un efektīvāku pārvaldību un valsts struktūras;
14. aicina visas atbildīgās iestādes sekmēt attiecīgo tiesību aktu pārskatīšanu un nodrošināt neatkarīgas, objektīvas un efektīvas tiesu sistēmas izveidi atbilstīgi ES un starptautiskajiem standartiem, lai stiprinātu tiesiskumu, kas sniegtu labumu visiem iedzīvotājiem; atzinīgi vērtē to, ka, īstenojot strukturētu dialogu par tiesu varu, ir panākti zināmi sasniegumi attiecībā uz valsts un administratīvo vienību tiesu iestāžu kompetences līdzsvarošanu; tomēr mudina valdību efektīvi īstenot tieslietu nozares reformu stratēģiju un nepieļaut mēģinājumus vājināt valsts tiesu iestādes, piemēram Tiesnešu un prokuroru augsto padomi;
15. atkārtoti aicinājumu par varbūtēju augstākās tiesas izveidi un citiem stratēģiskiem un strukturāliem jautājumiem saistībā ar Bosnijas un Hercegovinas četru atšķirīgo tiesību sistēmu saskaņošanu, kas konsekventi jārisina strukturētā dialoga par tiesiskumu debatēs; uzskata, ka — kā norādīts arī tieslietu nozares reformas stratēģijā — šie stratēģiskie jautājumi būtu jāapspriež pilnīgas atbildības garā un kontekstā ar konstitucionālās reformas procesu;
16. atzinīgi vērtē panākto progresu ar mērķi sagatavoties starptautiskās uzraudzības pārtraukšanai Brčko apgabalā;
17. atzinīgi vērtē to, ka pēc partiju vadītāju politiskās vienošanās abas Bosnijas un Hercegovinas Parlamentārās asamblejas palātas ir pieņēmušas tautas skaitīšanas likumu; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes steidzami veikt vajadzīgos tehniskos sagatavošanas darbus, jo tas ir ne tikai skaidrs priekšnosacījums dalībai ES, bet arī būtiski svarīgs jautājums valsts ekonomiskajai un sociālajai attīstībai;
18. šajā sakarībā atgādina par pienākumu īstenot Deitonas miera līguma VII pielikumu, lai nodrošinātu iekšzemē pārvietotu personu, bēgļu un citu konfliktā cietušo personu stabilu atgriešanos un viņiem sniegtu taisnīgus, visaptverošus ilgtermiņa risinājumus;
19. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes efektīvi izmeklēt korupcijas gadījumus un saukt pie atbildības vainīgos, kā arī šiem likumpārkāpējiem biežāk piespriest cietumsodu; atzinīgi vērtē apņemšanos īstenot rīcības plānu korupcijas apkarošanai civildienestā; uzsver, ka ir jāveic sabiedrības izpratnes veidošana par pretkorupcijas likumiem un praksi un jāievieš sistēma, kas ļautu iedzīvotājiem ziņot par korupcijas gadījumiem; turklāt mudina valdību, vajadzības gadījumā ar ES atbalstu, izstrādāt un īstenot īpašas apmācības programmas policijas spēkiem, prokuroriem, tiesnešiem un citām attiecīgajām struktūrām, kas palielinātu izpratni un zināšanas par pretkorupcijas likumiem un praksi;
20. atzinīgi vērtē Korupcijas novēršanas un apkarošanas koordinācijas aģentūras

direktoru iecelšanu, vienlaikus uzsverot ārkārtējo nepieciešamību pēc pienācīgiem finanšu resursiem un cilvēkresursiem, lai šī aģentūra kļūtu pilnībā darbotiespējīga; mudina visādi censties pēc iespējas ātrāk parakstīt darbības nolīgumu ar Eiropu;

21. pauž bažas par lēno notikumu attīstību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas jomā; mudina Bosnijas un Hercegovinas parlamentu pieņemt vajadzīgos tiesību aktu grozījumus, kas cita starpā uzlabotu ziņošanu par aizdomīgiem bankas darījumiem, veicinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu atsavināšanu un palielinātu attiecīgo iestāžu efektivitāti; prasa stiprināt finanšu izlūkošanas dienestu, palielinot tā izlūkošanas darbībspēju; uzsver, ka ir svarīgi izveidot struktūras, kas veiktu atsavināto līdzekļu pārvaldību un uzturēšanu;
22. norāda, ka vīzu režīma liberalizācija nav Šengenas zonā, Bulgārijā un Rumānijā palielinājusi Bosnijas un Hercegovinas pilsoņu iesniegto patvēruma pieprasījumu skaitu; uzteic iestādes par divpusējo un daudzpusējo mehānismu izveidi gadījumiem, kad atsevišķās dalībvalstīs uz laiku ir palielinājies patvēruma pieprasījumu skaits;
23. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes aktīvi aizsargāt un veicināt visu personu grupu un indivīdu tiesības, kas būtu jāaizsargā pret tiešu vai netiešu diskrimināciju un vardarbību; ar bažām norāda, ka diskriminācijas apkarošanas likums joprojām tiek vāji īstenots un ka tiesību normas ir nepilnīgas; mudina Bosnijas un Hercegovinas valdību un parlamentu panākt valsts tiesiskā regulējuma un institucionālās sistēmas atbilstību ES un starptautiskajiem standartiem par lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu tiesībām; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes aktīvi iesaistīt pilsonisko sabiedrību cilvēktiesību politikas izstrādē un īstenošanā;
24. norāda uz progresu, kāds panākts, īstenojot romu stratēģiju un rīcības plānus mājokļu un nodarbinātības jomā; prasa šajā jomā pieņemt turpmākus pasākumus, jo romu tautības iedzīvotāji joprojām saskaras ar diskrimināciju un smagiem sadzīves apstākļiem;
25. uzsver nepieciešamību sadarbībā ar starptautisko sabiedrību efektīvi apkarot cilvēku tirdzniecību, sodīt pārkāpējus, sniegt aizsardzību un kompensācijas cietušajiem un veidot izpratni, lai iestādes un sabiedrība cietušos atkārtoti nepadarītu par noziedzīga nodarījuma upuriem; prasa stiprināt sadarbību un partnerību ar vairāku politikas jomu atbildīgajām iestādēm un valsts un reģionālā līmeņa NVO; prasa veicināt Bosnijas un Hercegovinas policijas spēku izpratni par cilvēku tirdzniecību, izstrādājot īpašus apmācības kursus; mudina ES sniegt pastāvīgu atbalstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā un prasa cieši sadarboties šajā jomā ar Eiropas Komisijas Paplašināšanās ģenerāldirektorātu, Iekšlietu ģenerāldirektorātu un ES koordinatoru cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā;
26. atzīst, ka ir spēkā tiesību normas, kas garantē sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesību, tomēr pauž bažas, ka šajā jomā ir panākts vienīgi neliels progress; mudina Bosnijas un Hercegovinas valdību censties panākt lielāku sieviešu līdzdalību gan politiskajā dzīvē, gan darba tirgū; turklāt mudina valdību palielināt atbalstu darbībām un iniciatīvām, kuru mērķis ir cīnīties ar diskriminējošām paražām, tradīcijām un stereotipiem, kas ierobežo sieviešu pamattiesības;
27. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes apkarot ekstrēmismu, reliģisko naidu un vardarbību, cieši sadarbojoties ar starptautisko sabiedrību; prasa visā Rietumbalkānu reģionā atpazīt, izmeklēt un likvidēt visus ekstrēmisma draudus;
28. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes nostiprināt neatkarīgus un daudzveidīgus

plašsaziņas līdzekļus, kuros nenotiktu politiskā iejaukšanās, un ļaut plašsaziņas līdzekļiem brīvi sniegt informāciju no visām valsts daļām; pauž nožēlu par joprojām pastāvošo politisko spiedienu uz valsts plašsaziņas līdzekļiem un draudiem žurnālistiem; turklāt mudina pievērsties jautājumam par plašsaziņas līdzekļu lielo politisko un etnisko sadrumstalotību un polarizāciju;

Kara noziegumu izskatīšana

29. pauž atzinību Bosnijas un Hercegovinas valsts un administratīvo vienību iestādēm par laicīgu un pienācīgu reaģēšanu uz Starptautiskā Kara noziegumu tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai prasībām;
30. atzinīgi vērtē stratēģijas izstrādi seksuālās vardarbības kara noziegumu upuriem, kas paredz tiem tieši sniegt pienācīgu reparācijas, ekonomisko, sociālo un psiholoģisko atbalstu, tostarp vislabākos garīgās un fiziskās veselības aprūpes pakalpojumus; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes izstrādāt programmas un piešķirt pienācīgus resursus liecinieku aizsardzībai; šajā sakarībā uzsver, ka ir jāuzlabo dažādu tiesu struktūru koordinācija un jāpaātrina tiesvedības procedūras seksuālās vardarbības kara noziegumu lietās; aicina Komisiju un citus starptautiskos līdzekļu devējus atbalstīt šos Bosnijas un Hercegovinas iestāžu centienus, nodrošinot finanšu līdzekļus un ekspertu atbalstu, kas paredzēts seksuālās vardarbības kara noziegumu upuriem; norāda, ka Bosnijas un Hercegovinas Cilvēktiesību un bēgļu lietu ministrijai ar UNFPA atbalstu ir uzticēts uzdevums attīstīt minēto stratēģiju, izveidojot ekspertu darbgrupu; norāda, ka Serbu Republika (SR) tika aicināta izvirzīt dalībībai kompetento ministriju pārstāvjus, bet tas līdz šim nav izdarīts; aicina SR iestādes aktīvi iesaistīties šajos būtiskajos centienos pieņemt un īstenot stratēģiju;
31. atzinīgi vērtē stratēģijas izstrādi seksuālās vardarbības kara noziegumu upuriem, kas paredz tiem tieši sniegt pienācīgu reparācijas, ekonomisko, sociālo un psiholoģisko atbalstu, tostarp vislabākos garīgās un fiziskās veselības aprūpes pakalpojumus; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes izstrādāt programmas un piešķirt pienācīgus resursus liecinieku aizsardzībai; šajā sakarībā uzsver, ka ir jāuzlabo dažādu tiesu struktūru koordinācija un jāpaātrina tiesvedības procedūras seksuālās vardarbības kara noziegumu lietās; aicina Komisiju un citus starptautiskos līdzekļu devējus atbalstīt šos Bosnijas un Hercegovinas iestāžu centienus, nodrošinot finanšu līdzekļus un ekspertu atbalstu, kas paredzēts seksuālās vardarbības kara noziegumu upuriem;
32. pauž bažas, ka Bosnijai un Hercegovinai joprojām nav valsts mēroga ieslodzījuma vietas, kurā ievietot par smagu noziegumu, tostarp kara noziegumu, izdarīšanu notiesātās personas; atzinīgi vērtē to, ka ir notverts *Radovan Stanković*, kas bija izbēdzis no Fočas cietuma, kurā izcietā Bosnijas un Hercegovinas valsts tiesas piespriedu 20 gadu cietumsodu par noziegumiem pret cilvēci, tostarp izvarošanu, paverdzināšanu un spīdzināšanu;
33. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes veicināt un nodrošināt bēgļu un iekšzemē pārvietotu personu stabilu atgriešanos un pieņemt atbilstošu stratēģiju šajā jomā; stingri iesaka vietējām iestādēm nodrošināt sekmīgas atgriešanās atbalsta infrastruktūru; mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes veikt papildu pasākumus, lai īstenotu Sarajevas deklarāciju par bēgļu atgriešanos, risinot galvenās problēmas, kas saistītas ar veselības aprūpes, darba un sociālo pakalpojumu nodrošināšanu;
34. šajā sakarībā atgādina, ka ir svarīgi pilnībā īstenot atmīnēšanas pasākumu stratēģiju; uzsver, ka turpmākā tiesību aktā pretmīnu pasākumu jomā ir pienācīgi jāreglamentē līdzekļu

vākšanas atbildība, administratīvā un pārvaldības veikspēja un atmiņēšanas pasākumu koordinācija, kā norādījusi Komisija;

35. norāda uz Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas spriedumu, ka Pilsionības likums ir pretrunā ar konstitūciju; atkārto Konstitucionālās tiesas aicinājumu Parlamentārajai asamblejai šo likumu grozīt pusgada laikā; prasa šo tiesas spriedumu steidzami īstenot;

Izglītība

36. konstatē zināmus panākumus vispārējās izglītības sistēmas uzlabošanā, tomēr aicina jaunajai valdībai cita starpā uzlabot 13 izglītības ministriju un Brčko apgabala izglītības departamenta koordināciju, mazināt izglītības sistēmas sadrumstalotību un padarīt skolu vidi iekļaujošāku;
37. ņemot vērā izglītības lielo nozīmi iecietīgas etniski daudzveidīgas sabiedrības izveidē, mudina visas Bosnijas un Hercegovinas valdības struktūras veicināt iekļaujošu, nediskriminējošu izglītības sistēmu un likvidēt dažādu etnisko grupu segregāciju (divas dažādas skolas vienā ēkā), izveidojot visā valstī vienotas izglītības programmas un integrētas klases; aicina Komisiju izvērtēt, vai mērķtiecīgs ES atbalsts palīdzētu likvidēt izglītības sistēmas segregāciju;
38. mudina jauno valdību un administratīvo vienību, kantonu un Brčko apgabala atbildīgās iestādes izvērst rīcības plānu par romu izglītības vajadzībām un nodrošināt pienācīgu finansējumu tā īstenošanai; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes rast veidus, kā nodrošināt visu romu jaundzimušo reģistrāciju, lai viņus vēlāk varētu pieteikt skolā;
39. uzsver, ka ir jāuzlabo vispārējā izglītības kvalitāte, lai tā atbilstu darba tirgus vajadzībām; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes likvidēt nepilnības profesionālajā izglītībā, lai piesaistītu ārvalstu ieguldījumus, un — arī ekonomiskās nepieciešamības labad — nodrošinātu, ka tiek sākta izglītības iestāžu akreditācija un pilnībā darbojas zinātnisko grādu un diplomu atzišanas aģentūras;
40. mudina jauno valdību veikt vajadzīgos pasākumus, lai Bosnijas un Hercegovinas ieinteresētas personas varētu beidzot izmantot iespēju piedalīties Eiropas Savienības izglītības mobilitātes programmās, kas tām ir pieejamas jau kopš 2007. gada;
41. aicina iestādes sniegt ziņas par tiesisko regulējumu, ko piemēro kultūras iestādēm, piemēram, valsts muzejam, nacionālajai bibliotēkai un vēstures muzejam, un nodrošināt šo iestāžu saglabāšanu;

Ekonomikas un sociālie jautājumi

42. konstatē dzīves apstākļu pasliktināšanos un bezdarba līmeņa pieaugumu, jo īpaši 18–24 gadu vecuma grupā; pauž stingru uzskatu, ka valsts turpmākās attīstības priekšnoteikums ir saimnieciskā labklājība un nodarbinātības iespējas, jo īpaši jauniešiem; aicina jauno valdību paātrināt ekonomisko izaugsmi, kuru ir kavējusi smagnējā pārvaldības struktūra, pārāk liels un dārgs valdības birokrātiskais aparāts un ieilgušās problēmas ar organizēto noziedzību un korupciju;
43. mudina valsts un uzņēmējdarbības vadošās personas darīt visu iespējamo, lai atgūtu

ieguldītāju uzticību un radītu uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, ņemot vērā, ka pašlaik Bosnija un Hercegovina reģionā ir noslīdējusi uz pēdējo vietu ieguldījumu klimata ziņā;

44. atzinīgi vērtē Mazās uzņēmējdarbības akta īstenošanu un Ministru padomes un administratīvo vienību centienus sniegt finanšu atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem; turklāt uzsver, ka ir nekavējoties jāizveido valsts mēroga uzņēmējdarbības statistikas reģistrs un visā valstī vienota MVU reģistrācijas sistēma, kas veicinās MVU izplatību;
45. rosina jauno valdību un administratīvo vienību valdības koordinēti mazināt ekonomikas krīzes ietekmi, īstentot pareizu fiskālo politiku, kā arī pieņemt 2012. gada valsts budžetu un vispārīgo fiskālās politikas sistēmu 2012.–2014. gadam; uzskata, ka ir svarīgi paātrināt ekonomisko pārstrukturēšanu, jo īpaši federācijā; aicina valdību nodrošināt pienācīgus līdzekļus gaidāmajām 2012. gada pašvaldību vēlēšanām;
46. mudina jauno valdību koncentrēties uz reformām, kas nepieciešamas Bosnijas un Hercegovinas uzņemšanai Pasaules tirdzniecības organizācijā, lai veicinātu vēl labvēlīgāku vidi uzņēmējdarbībai un ārvalstu ieguldījumiem;
47. atkārtoti aicina visus iesaistītos dalībniekus strādāt pie tā, lai valstī izveidotu vienotu ekonomisko zonu, stiprinot administratīvo vienību valdību ekonomikas politikas koordināciju, likvidējot šķēršļus pienācīgam tiesiskajam regulējumam un radot valsts mēroga konkurenci;
48. atzinīgi vērtē to, ka abas Bosnijas un Hercegovinas Parlamentārās asamblejas palātas ir pieņēmušas valsts atbalsta likumu; norāda, ka šis likums ir viens no priekšnosacījumiem, lai varētu stāties spēkā Stabilizācijas un asociācijas nolīgums; aicina iestādes pieņemt šā likuma īstenošanas nosacījumus atbilstīgi ES tiesību aktiem;
49. aicina jauno valdību izveidot efektīvu un ilgtspējīgu sociālās aizsardzības sistēmu, kā arī nodrošināt mērķtiecīgākus sociālos pabalstus; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes uzņemties ciešākas saistības nodarbinātības politikas, sociālās kohēzijas un dzimumu līdztiesības jomā; uzskata, ka ir ļoti svarīgi sekmēt izglītības un darba tirgus nozares koordināciju, lai sniegtā izglītība labāk atbilstu darba tirgus prasībām;
50. aicina valsts un administratīvo vienību valdības likvidēt šķēršļus, kas ir pamatā zemajam darba ņēmēju mobilitātes līmenim valstī, saskaņojot administratīvo vienību un arī kantonu atšķirīgo nodarbinātības tiesību aktu noteikumus un pensiju un sociālās drošības sistēmas, tādējādi valstī veicinot plašāku mobilitāti un pabalstu pārvedamību;
51. uzsver, ka Bosnija un Hercegovina ir ratificējusi Starptautiskās Darba organizācijas (*ILO*) galvenās darba tiesību konvencijas un pārskatīto Eiropas Sociālo hartu; vērš uzmanību uz to, ka joprojām ir ierobežotas darbinieku pārstāvju un arodbiedrību tiesības, un aicina Bosnijas un Hercegovinas valdību turpmāk stiprināt šīs tiesības un strādāt pie šāda tiesiskā regulējuma saskaņošanas valsts mērogā;
52. aicina Komisiju ierosināt detalizētu ceļvedi, lai veicinātu studentu, praktikantu un darba ņēmēju mobilitāti un piekļuvi darba tirgum un izglītības pakalpojumiem Eiropas Ekonomikas zonā, tostarp cirkulārās migrācijas programmām nodarbinātības nolūkā;

Reģionālā sadarbība

53. pauž atzinību par Bosnijas un Hercegovinas proaktīvo lomu Sarajevas deklarācijas procesā, kā arī par Bosnijas un Hercegovinas, Serbijas, Horvātijas un Melnkalnes ārlietu ministru pieņemto kopīgo deklarāciju par pārvietošanas pārtraukšanu un stabilu risinājumu nodrošināšanu vismazāk aizsargātajiem bēgļiem un iekšzemē pārvietotajām personām;
54. atzinīgi vērtē centienus panākt vienošanos par Bosnijas un Hercegovinas, Serbijas un Horvātijas savstarpēji neatrisinātajiem jautājumiem un to, ka šie centieni pēdējo mēnešu laikā ir pastiprinājušies; mudina visas iesaistītās puses, tostarp Bosnijas un Hercegovinas iestādes, pievērst īpašu uzmanību divpusējai un reģionālai sadarbībai tiesiskuma un drošības jomā;
55. norādot, ka Bosnijai un Hercegovinai un Serbijai ir nodibinājušās labas kaimiņattiecības, aicina Bosniju un Hercegovinu neatlikt protokola parakstīšanu par pierādījumu apmaiņu kara noziegumu lietās un izveidot ciešu sadarbību šajā jutīgajā jautājumā, tomēr atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas un Serbijas divpusējo nolīgumu par informācijas apmaiņu organizētās noziedzības, narkotiku un cilvēka orgānu kontrabandas un tirdzniecības, nelegālās migrācijas un terorisma apkarošanā;
56. aicina Bosnijas un Hercegovinas valdību un kaimiņvalstis darīt visu iespējamo, lai atrisinātu domstarpības robežu jautājumā ar kaimiņiem, vai nu izmantojot divpusējos nolīgumus, vai citas iespējas; uzsver, ka divpusējie strīdīgie jautājumi ir jāatrisina iesaistītajām pusēm, paužot apņēmību, ievērojot labas kaimiņattiecības un ņemot vērā ES vispārējās intereses;
57. ņemot vērā to, ka Horvātijas pievienošanās Eiropas Savienībai ietekmēs šo valstu divpusējās attiecības, aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes darīt visu iespējamo, lai attiecīgos Bosnijas un Hercegovinas pārvaldes līmeņu tiesību aktus pielāgotu ES tiesību aktiem veterinārajā, fitosanitārajā un pārtikas nekaitīguma jomā, kā arī modernizētu vai izveidotu nepieciešamo infrastruktūru robežšķērsošanas punktos starp Bosniju Hercegovinu un Horvātiju, lai atvieglotu robežkontroli, ko prasa ES noteikumi;
58. pauž bažas, ka Bosnija un Hercegovina ir vienīgā valsts reģionā, kas neļauj ieceļot Kosovas pilsoņiem; tādēļ mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes pieņemt ceļošanas dokumentus, kas Kosovas pilsoņiem nepieciešami, lai ieceļotu valstī, kā to dara Serbija un arī citas valstis;

o

o o

59. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos/ Komisijas priekšsēdētāja vietnieci, Padomei, Komisijai, kā arī Bosnijas un Hercegovinas un tās administratīvo vienību valdībām un parlamentiem.